

Zápis

z obhajoby disertační práce pana Mgr. Filipa Lavala

konané dne 26. 9. 2013

téma práce: Archeologie tvrze v českých zemích. K počátkům středověkých opevněných sídel

Předseda komise Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.

Školitel Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

Přítomní: Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.
Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.
Doc. PhDr. Lubomír Košnar, CSc.
Prof. PhDr. Ivan Pavlů, DrSc.
Doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.
Prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc.
Prof. PhDr. Jiří Unger, CSc.
Prof. PhDr. Josef Žemlička

Předseda komise zahajuje obhajobu seznámením komise s kandidátem a dodává, že žadatel splňuje veškeré formální požadavky kladené na disertační práci a splnil určené povinnosti během doktorského studijního cyklu. Vyzývá dále kandidáta k seznámení komise se svou prací.

Kandidát seznamuje přítomné s tématem své disertační práce. Ta je zaměřena na studium tvrzí z vrcholného středověku. Poznamenává, že studium tohoto druhu architektury je již poměrně důkladné a je obtížné jeho poznání dále rozšířit. Shrnuje stav poznání tvrzí a jejich vztah se soudobou kamennou architekturou. Popisuje metodický postup své práce, zmiňuje etymologický původ slova castellum, uvádí příklady takto nazývaných staveb v evropském kontextu a pátrá po jejich kořenech. Kandidát zdůrazňuje nápadnou formální podobnost formy raných hradů v západním prostředí a románských tribunových kostelů v našich zemích. Podle jeho názoru se jedná o adaptaci tzv. hradního modelu, tj. kombinace sakrální stavby a profánního objektu (věž, palác). Klade si další otázky, které toto zjištění vyvolává, a doplňuje svůj výklad několika komentáři k používané odborné terminologii.

Vedoucí práce, Prof. Klápště, doplňuje výklad kandidáta komentářem problematiky tématu práce.

Oponent, Prof. Unger, přečetl svůj posudek. Práce je i přes drobné nedostatky na velmi dobré úrovni a splňuje požadavky na disertační práci.

Oponent, Prof. Žemlička, přednesl svůj posudek formou zmínění nejzávažnějších bodů. Určité výhrady má ke zvládnutí koncepce práce a k odborné terminologii užívaných pojmů. Přes některé výhrady práce splňuje požadavky na disertační práci.

Kandidát odpovídá na posudky oponentů. Vyjadřuje se zvláště ke komentářům Prof. Žemličky, tj. k terminologickým otázkám a koncepci disertační práce. Vyslovuje svůj názor ke vzniku pozemkové šlechty ze staršího období, tj. 10.-11. století.

Diskuse:

Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.: Vyslovuje otázku vztahu majitelů dvorců k hradskému prostředí a

zdůrazňuje absenci analýzy vybraných lokalit a jejich výzkumů a rovněž vztahu sakrálních staveb k profánním (přítomnost věže, blízkost dvorců). Naznačuje, jaká témata by měla být dále rozvíjena, především právě vztah dvorců, tvrzí a kostelů.

Kandidát reaguje komentářem ke konkrétním výzkumům (Všeruby, Bedřichův Světec, atd.). Reaguje na otázku vztahu dvorců, tvrzí a kostelů a překládá svou představu vývoje vztahu těchto staveb.

Prof. PhDr. Jiří Unger, CSc. upozorňuje na rozdíl pojmů ●pevnění - ohrazení. Dalším upozorněním je absence kontinuity stavby věží u kostelů.

Dr. Ježek reaguje tvrzením, že konkrétní vztah věže ke kostelu není natolik závažný.

Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.: pro něj je toto naopak otázka důležitá a to ve své funkčnosti.

Prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc. kritizuje určitou typologičnost kritiky prof. Klápštěho. Chce se zaměřovat na princip, nikoli na analogičnost. Přirovnávání kostela ke světským sídlům.

Prof. PhDr. Josef Žemlička naznačuje proměnlivé chápání pojmu termínu castellum a individuální historii každé stavby.

Kandidát reaguje tvrzením, že přítomnost věží v raném středověku je možné i samostatně. V tom případě se jedná o šlechtické sídlo. V českém prostředí naplňují určitou jejich funkci i tribunové kostely, které měly v těchto stavbách vzory.

Předseda komise ukončuje diskusi a shrnuje výsledky posudků, vyzdvihuje odbornou způsobilost kandidáta.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování

Práce byla úspěšně obhájena

Zapsal Zdeněk Beneš